

אשוח פנחס - פיני

יליד 1927, ישראל
התגייס לפל"ים ב-1945

ה ע ס נ ה ר י ס ' 0

מעפילים, ולהביאם ארצה. בשלב של סיום ההכנות יציאת האנייה מהנמל אירע פיצוץ בתחתיתה שגרם להדירת מים ולשקיעתה. חזרנו למג'נטה. לימים התברר שקומנדר קרבס, צוללן ידוע בצי הבריטי, שעמד מאחורי הפיצוץ בוונציה, צלל לתחתיתה של סירת סובייטית בעת ביקורו של חורשצ'וב בבריטניה, בשנת 1955, כדי לבדוק את המערכות האלקטרוניות של הסיירת, ומאז נעלמו עקבותיו....

בשלב הבא פעלתי בפורמיה שבמפרץ גאטה. בעיקר ארגנו את הפלגתן של 4 ספינות מעפילים מהאזור. היה זה למעשה השלב האחרון ליציאת מעפילים "לא חוקים" מאיטליה, טרם קום המדינה.

פעולה מעניינת ש"פיספסנו" בעת שהות בפורמיה, קשורה בספינה "לינו" שהפליגה בים האדריאטי מיגוסלביה לסוריה, עם מטען של כ-7000 רובים וכמות גדולה של תחמושת. קיבלנו הוראה להפליג מיד עם ספינה מהירה יחסית (7-8 קשר) לחצות את מיצר מסינה, לאתר את ה"לינו", להשתלט עליה, ולהביאה ארצה....

בשלב ההכנות האחרונות ליציאה מפורמיה, התקבלה הורעה שה"לינו" מתעכבת בגלל תקלה ליד נמל בארי, ולכן הפלגתנו נדחית... ב-8 למאי נקראתי לפגישה עם יהודה ארזי במלון "אקסצלסיור" בנאפולי. לאחר שעה קלה מגיע למלון גם אברהם ליכובסקי, הגרעוני. ללא הסברים נשלחנו להכין תמונות דרכון, ונדרשנו להביאן לויקטוריה עוזרת. למחרת היום נמסרו לנו דרכונים דרום-אפריקאיים.

שמי הוסב לליונל הריס הודס, יליד יוהנסבורג וכו'. למחרת יהודה ארזי הציג בפנינו את פרטי מבצע "אטלס". למחרת היום עלינו על ספינת משא קטנה בשם "אפואניה" כסטודנטים דרום - אפריקאים המחפשים הרפתקאות.... אברהם-הגרעוני, ואני מפקד הפעולה.

למעט רב-החובל לא ידע איש בצוות הספינה על מטרת ההפלגה וזהותנו. הגענו לנמל אלג'יר. לאחר מספר ימי המתנה מורטי עצבים, הופיע פולני גדול ממדים הוא המבריה, האחראי להטענת הנשק. עם השלמת הסידורים הפורמליים (היעד למשלוח היה רשום כטנג'יר) התחלנו להעמיס את המטען. מקלעי נ.מ. דו-קניים מסוג "הוצ'קס",

עם סיום הלימודים בבית הספר הימי שע"י הטכניון בחיפה, בשנת 1945, התגייסתי לפל-ים, והצטרפתי למחלקה בנווה-ים הסמוכה לעתלית, גבעת השלושה, ומשמם לשרות ים לקורס מפקדי סירות מס' 6.

בין לבין רוכש ניסיון מעשי כימאי על אניית הלק אמריקאית המפליגה לערן, אירן, כווית, בחרין ומצרים, וחוזר לאחד 3 חודשים לבסיסים בקיבוץ מעברות ושרות-ים.

ב"שבת-השחורה" 29.6.1946, נשלחתי עם תום החיפושים של הבריטים בשרות-ים למעצר במחנה עתלית. לאחר מספר שבועות משתחרר מהמחנה כ"ילד", בעוד החברה מוטעים בשירה נלהבת למחנה המעצר ברפיח. אני חוזר לעבודה בשרות-ים, ולאחר מכן לאימונים בקיבוץ מעברות. הנקודות הראויות לציון בפרק זמן זה בפעילותי בארץ - מספר "הורדות" שלא מומשו, הורדת מעפילים בשרות-ים, מהספינה "עמירם", שהצליחה לשבור את המצור של הצי הבריטי, וכן השתתפתי ב"ליל ווינגייט" שבו נהרגה ברכה פולד.

בשלהי שנת 1946, הפלגתי כאיש צוות על ספינת המעפילים לשעבר - "אנצו סירני", לנמל אלכסנדריה שבמצרים ומשמם לגנואה, איטליה. הצוות היה על טוהרת אנשי פל-ים.

לאחר שהגענו לאיטליה השתלכנו במערך של המוסד לעלייה, ופעלנו בנושאי העפלה והרכש שבראשם עמדו יהודה ארזי ועדה סירני.

כ-5-6 חודשים שהייתי במג'נטה הסמוכה למילנו, ואשר שימשה באותה תקופה מרכז לוגיסטי לריכוז מערכות של תחמושת ונשק "לא חוקיים" והעברתם ארצה, וכן מקום בו הכינו וסיפקו מזון וציוד לספינות המעפילים.

לאחר "עידן מג'נטה" ניהלתי כ-3 חודשים מחנה מעבר של מעפילים בעיירה מולה הסמוכה לעיר בארי, שבדרום איטליה. ממקום זה הפליגו ארצה מספר ספינות עם מעפילים.

במחצית השנייה של שנת 1947 יצאתי עם עוד שלושה מאנשינו לוונציה ועלינו על סיפונה של ה"פאן קריסנט" היא ה"עצמאות" שמפקדה היה ברצ'יק (רב מגן). המגמה היתה לצאת עם חשכה לרומניה, ל"העמיס" כ-8000

מאות מלקעי "שאטו" וכמות גדולה של תחמושת. הכל מעורפי הצבא הצרפתי.

שעה קלה לפני סיום העמסה של המטען, הופיע בתאנו רב-החובל, כולו חיוור ונרגש, והודיע שנקלענו למצב חמור. הסתבר שברגע של חולשה הוא מסר ב"סודי סודות" פרטים מדויקים על מטרת ההפלגה והמשלוח למכונאי הראשי. זה נפגע מאוד מאי שיתופו במבצע, וסיפר על כך לאחרים... המידע הגיע לכל אנשי הצוות.

כל הפרשה מתרחשת בנמל ערבי, ובעיצומם של הקרבות בארץ. התאריך: 15 במאי 1948.

לאחר שרב-החובל הוסיף ואמר שמתנהל בצוות "דיון נרגש" על הדרישות שיש להגיש ליהודים כ"דמי שתיקה", מיהרנו אברהם ואני להגיע ל"פורקסל" הוא תא המלחים. אברהם חסם את יציאתם מהמקום, ואני נכנסתי פנימה וביקשתי לומר מספר מלים. אישרתי, שאנו אכן יהודים מארץ-ישראל, מטרת ההפלגה היא תל-אביב וכי מסיבות ברורות לא יכולנו לשתף את הצוות בפרטים.

אחד הימאים של הצוות האיטלקי, ויטוריו, (הנשוי כיום לחוה, הגרעונית לשעבר והמתגוררים כיום בקרית-ביאליק) קם והצהיר, שכמי שהפליג כבר עם היהודים, הוא משוכנע לאור ניסיונו, שננהג בצוות בהגינות וכנדיבות. חשפתי אקדח שהיה נעוץ בחגורה, לא איימתי בו, אך ביקשתי מ"המנהיג" "להסתגר" באחד התאים עד לצאת הספינה מהנמל. לאחר מספר שעות עזבנו את נמל אלג'יר.

הגענו לחופי תל-אביב ב-5 ליוני 1948. בימי ההפלגה האחרונים זכינו לליווי מטוס "דקוטה" של חיל האוויר,

שהיה אז בחיתוליו. עם כניסתנו לנמל הופיעו שאול אביגור ומונייה מרדור, שמהם זכינו למילה טובה, ומשאול גם לנשיקה.

בעת פריקת המטען, הופצצה תל-אביב על ידי מטוסי ספיטפייר מצריים. מפצצה שהוטלה סמוך לספינה, נפצעו אברהם ואחד הימאיים.

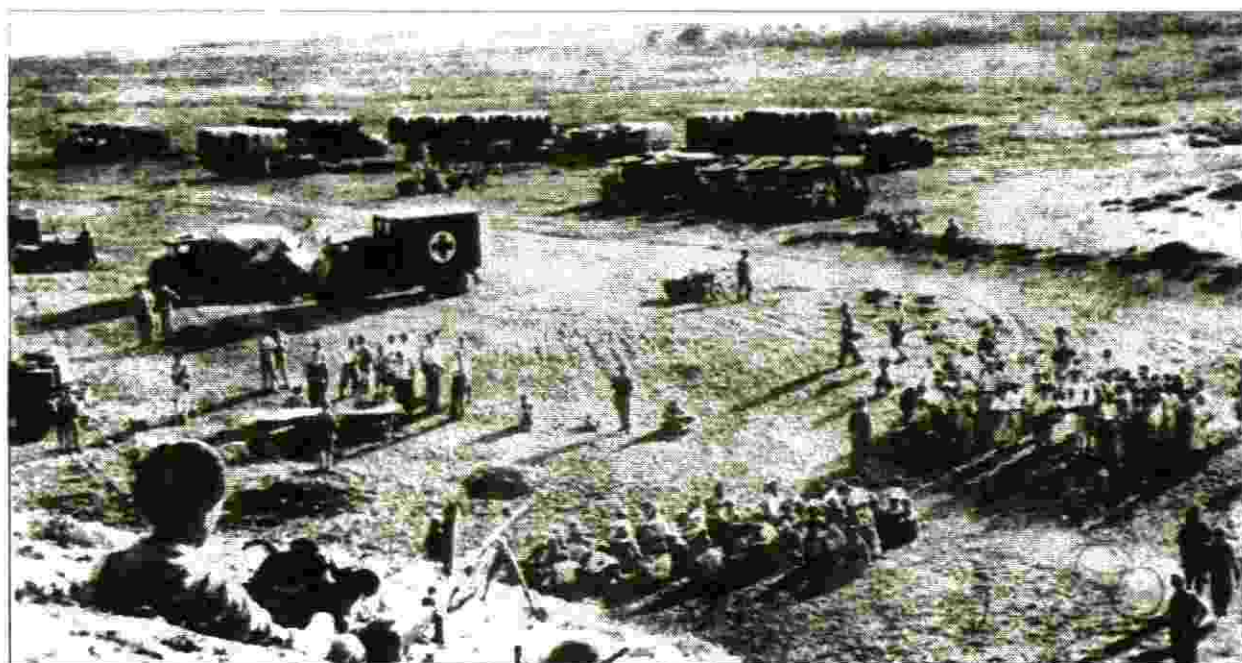
בספטמבר 1948 הפלגנו מאיטליה ללה-סיוטה שבדרום צרפת. בשעות הלילה הועלו על "סן-מיקלה" היא "משמר העמק" בהבאת מעפילים, נותרנו עליה מספר אנשי פל-ים, והפעלנו אותה למטרות אחרות, כולל הובלת נשק, מטוסי "מוסטנג" מקפריסין, תחמושת מבוגי שבאלג'יריה, ועוד.

לאחר לימודים והשתלמויות בנושאי גיאודזיה ותמחיר, הצטרפתי למחלקה הטכנית של "סולל-בונה" ועסקתי בהקמת מבנים ועבודות פיתוח בארץ ובחור"ל.

בשנת 1951, בעיצומה של פעילותי ה"אזרחית", ונישואי לשאולה, התבקשתי להפליג עם בני קרביץ, אברהם מירצקי ואחרים, למצרים, עם הספינה "המורד" (ה"פביו" לשעבר) וזה כאקט פוליטי לקיבוע זכותנו לחצות את תעלת סואץ. כתוצאה מהתערבות האו"ם, ההפלגה לא הושלמה, וחזרנו הביתה. הפעולה נערכה לאחר מכן ע"י ה"בת גלים"...

עם סיום פעילותי ב"סולל בונה" ו"אשטרום" כמנהל פרויקטים בתורכיה. גאנה, ניגריה, ניקרגואה ועוד, עברתי ליזמות אישית, ובנתי שכונות מגורים בצ'ילי וארצות-הברית.

זהו סיפורי. תם, אך מקווה שלא נשלם...

"השבת השחורה" (29.6.46) מעצר חברי הקיבוץ כולל אנשי הפל"ם בקיסריה